

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

37. ÅRGANG

NUMMER 3

AUGUST 1959

Chr. H. Sonne, forstanderen og i baggrunden økonomiinspektør S. Lundgren Beck. — Grunden til glæden? Se næste side!

50-års jubilæum –

Chr. H. Sonnes ('09)

Ved dimissionsfesten på Herlufsholm i år var bankier Chr. H. Sonne, New York, blandt gæsterne – og ved den lejlighed overrakte han sin gamle skole en pengegave på 500.000 kroner. Sonne trådte på den måde smukt i kaptajn Lassens fodspor – men det må understreges, at den gyldne sti, de to gamle diple nu har banet, også er åben for andre ...

Fra bankier Sonne har »Herlovianeren« fået manuskriptet til den tale, han holdt ved dimissionsfesten. Den gengives her:

Tale holdt af Bankier Hans Christian Sonne, ('09) som Halvtreds-aarsjubilæum ved Dimissionen paa Herlufsholm 18. juni 1959.

AARGANG '09 HILSER AARGANG '59.

Klassen 1909 takker for Indbydelsen og er glad ved som Baggrund for denne Højtidelighed at kunne hilse paa Klassen '59, som Fremtiden tilhører, – og paa den tiltalende Ramme, der omgiver den: Disciplene hvis Tid kommer, Forældre som vi gratulerer, og Fakultetet, der som sædvanlig »fulgte og bar« med stor Dygtighed og Takt.

Det rygtes, at Skolen finder det ønskeligt at samle de nye og gamle Studenter to Gange i hvert Aarhundrede. Motiverne er maaske, at havde man gjort det fra Begyndelsen, ville man blot behøve at læse Referater af 8 saadanne Dimissioner for at dække Skolens Historie fra Herluf Trolles Tid.

Naar I Russer kommer i Aaret 2009, vil I finde, at de 50 Aar er gaaet alt for hurtigt; selv 17 Gange det Tidsrum – der bringer os tilbage til Skovklosters Dage – synes i vore Øjne en Bagatel.

Som et Bindeled mellem Hestens Tidsalder og den moderne Verden har vor Klasse nok levet i en mere interessant 50-aarsperiode end nogen tidligere. Men dersom vi nu vaagnede op efter at have taget et kraftigt Sovemiddel i 1909, ville vi dog næppe føle os helt fremmede.

De fleste af Aarhundredets Opfindelser – saasom Film, Fjernsyn, Radio, Biler, Flyvning o.s.v. var enten kendt eller kunde ventes, omend deres tekniske Fuldkommenhed, deres Fart og Udbredelse vilde forbygge én. –

Krig var vi forberedt paa; thi vi havde lært af Overlærer Hasselager, at naar der rustes kraftigt for at bevare freden, – maa det ende med Krig. Det er maaske sandt ogsaa idag. Men vi var ikke forberedt paa to Verdenskrige med saa kort Mellemsrum.

Grunden var maaske, at vi beundrede vor Gymnastiklærer, Løjtnant Hansen. Han havde forklaret os Krigens Teknik under den Russisk-Japanske Krig. »Man skal«, sagde han, »angribe Fjendens venstre

Fløj paa Skrømt, for saa at kaste sig med vild »Barbariskhed« over den højre Fløj, Pistol i Haand, Sabel i Mund!« –

Jo! – dér var en virkelig Kriger, som vi mente vilde kunne sætte Kejser Wilhelm og Tyskland paa Plads i mange Generationer.

Dertil kom, at Løjtnant Hansen var en stor Taktiker. Da man i den Anden Verdenskrig besluttede at give General Eisenhower Overkommandoen, var Hovedgrunden fra amerikansk Side, at Tyskland vilde have Respekt for »den eisernen Besen« og for Navnet »Eisenhower«. – Løjtnant Hansen følte det samme og tog Navnet »Jærntoft«! – Selv det hjalp ikke; den Anden Verdenskrig kom til vor Forbavselse. Ejheller var vi forberedt paa, at Vestmagterne, der for os repræsenterede Verdens Civilisation, maatte svække sig saa meget i Krigsaarene, at selve deres Eksistens blev truet. – »Den Gule Fare«, der blev betragtet som en theoretisk Mulighed langt ud i Fremtiden, er rykket uhyggeligt nærmere.

Einsteins Theorier og Atombomben kom som to yderligere Overraskelser. Resultaterne, og jeg haaber: Frugterne, af disse tre historiske Begivenheder vil modnes i Eders 50-aarsperiode. –

Inden vi diskuterer Jeres Periode, lad mig minde Jer om Opfinderen Thomas Edison. Da man spurgte ham om, hvad hans Opfindelse, Grammofonen, egentlig kunne bruges til, udtalte han den Mening, at Landets Love nok vilde anerkende et Testamente, der var dikteret til en Grammofonplade af en Indianer eller Immigrant, der ikke kunde skrive! Dette viser, hvorledes Opfindelser i de Tider ofte kom ved Tilfældigheder, uden at man havde gennemtænkt deres Brugbarhed. –

Nu planlægger vi ikke alene Økonomien, men ogsaa hvilke nye Opfindelser der er størst Behov for. – Det er en af Hovedgrundene til, at Eders 50-aarsperiode sikkert bliver langt mere epokegørende end vor. –

Fredelig Anvendelse af Atomkraften gennem Reaktorer bliver nok til stor Nytte.

Solenergiens Udnyttelse vil maaske udvikles endnu hurtigere (nu kan man i New England varme sine Huse op med Solenergi alene, og koge paa Solkomfur selv i Regnvejr).

Lægevidenskaben gør Fremskridt. I Amerika og England vilde I i Jeres Alder, – hvis Jeres Fader var 25 Aar gammel, da I blev født – kunne forvente 5 Leve-

Festen på skolen stod i Sonnes og hans halve millions tegn. Billedet her til højre – ligesom det på forsiden – er taget af ugebladet »Se og Hør«s fotograf Ole Boje og gengives her med velvillig tilladelse fra »Se og Hør«s redaktion. På siden overfor ses en munter scene i et af Klasseværelserne – fra venstre: rektor O. Friis-Hansen, generalkonsul C. E. Glad, forstanderen, greve Ernst Moltke, bankier Sonne, Peter Hjeremind ('59), højesteretssagfører P. Hjeremind ('29) og oberstløjtnant Erik Boisen.

og en halv million!

ave til Herlufsholm

aar mere end Jeres Fader, og samtidig være langt raskere og mere arbejdsdygtige i Jeres sidste 10-15 Leveaar end han. – Her er det nok noget lignende. Inden Aarhundredets Udgang kan vi endog vente, at Levealderen vil være 50 % længere end ved dets Begyndelse.

Samtidig sætter Produktivitetsforbedring og Automation Arbejdsugen ned fra 70 Timer i vor Tid til 45 Timer nu, og maaske snart til 25. De voksne bestiller mindre, men der bliver mere og mere at lære for de unge, hvis Arbejds konkurrence de ældre samtidig søger at undgå. – Resultatet bliver nok, at Skoleaarene atter bliver stærkt forlængede. Er det noget Under, at vi paa Kostskolerne i Amerika allerede begynder at se os om efter mere Land og Plads til at bygge Boliger for de ældre, skæggede Disciples Koner og Børn?

Naa, – selvom Hørerne først trækker sig tilbage, naar de er 80, og Hørerhaverne bliver til Børnehaver

for Disciplenes Børn, saa har Herlufsholm jo Land nok, – navnlig efter Købet af endnu en Gaard. –

Paa det Tidspunkt flyves der allerede med Sikkerhed i Verdensrummet. – Selvom jeg, som Forstanderen siger, har talt for at bevare Traditionerne, saa maa de jo dog følge lidt med Tiden. – Der er ikke meget Mening i at give Fuglekongen et Skrivebord paa et Tidspunkt, hvor man kan diktere direkte til Skrivemaskinen, som skriver og staver med større Sikkerhed end vi. –

Næh! Fuglekongen skal flyve og faar i Stedet for det traditionelle Skrivebord en week-end-tur til Maanen. Videre maa Disciplene ikke flyve – vi bør jo være konservative –. Men for at faa Balance i Tingene udvides Grænserne for Herlufsholm (dog ikke inclusive Næstved) og Disciplenes Legeomraade med ca. 50 Td. Land! –

(fortsættes næste side).

Amerikansk Flyindustri spenderer Millioner paa at neutralisere Tyngdekraften, hvis Lov begynder at vakle.

»Magnetisme«, svarede min Kammerat, »er naar et Æble falder til Jorden.« – »Nå«, sagde Overlærer Petersen, »saa er altsaa magnetisk: Jærn, Staal og Ævler«. Gamle Jolle vilde vende sig i sin Grav, om hans Forklaring om, at Tyngdeloven kunde vi ikke komme udenom, brast, – og dog meddelte en af Amerikas bedste naturvidenskabelige Professorer sine Disciple i sin Afskedstale, at sikkert Halvdelen, af hvad han havde lært dem, vilde vise sig at være forkert. »Og«, tilføjede han, da han saa deres Forbavselse, »Jeg kan ikke engang sige Jer hvilken del«.

Det var klogt sagt og faar os til at tænke paa Victor Hugo, der anerkendte Væveren, fordi han laver Klæde, Ingeniøren, der fabrikkerer Maskiner, og Arkitekten, der bygger Huse, – »men«, sagde han, »bøj Jer to Gange for Læreren, for han bygger Sjæle!«

For at vejlede de unge behøver en Lærer slet ikke at være saa forfærdeligt højt oppe i Videnskabens Rige – tvært imod, hvis han bare er et Hestehoved foran Disciplene, kan han ofte være en glimrende Fører.

Hvad der saa end sker med Tyngdeloven, holder vi os nok til Jorden endnu i Jeres Tid. Til Trods for Tilvæksten i Jordens Befolkning synes der at være Plads nok endnu i flere Generationer. Vi har jo allerede lært at lede Strømme og Kanaler på Fastlandet. Snart lærer vi at danne og lede Oceanstrømme fra Troperne, som Golfstrømmen, for at smelte Polerne og gøre dem frugtbar, til kommende Slægters Gavn og Velsignelse. – Snart maa Digerne i Holland og paa min Fødeø, Lolland, forhøjes, naar Isbjergene paa Grønland begynder at smelte, – men maaske bliver nogle af Jer eller Jere Børn Salgsagenter for Smaagaarde og Sommervillaer paa Disko-øen!

Dette er blot nogle af de Oplevelser, I vil tale om, naar I kommer her i Aaret 2009.

Naar I saa paa det Tidspunkt ser tilbage, vil det maaske vise sig, at Ledemotivet for det 20de Aarhundredes Hændelser var, at den tekniske Videnskab havde gjort saa mægtige Fremskridt, at vor politiske og sociale Udvikling slet ikke kunde følge med. –

Som Følge af dette kom maaske den største Begivenhed i det 20de Aarhundrede, da Vestmagterne i 1949 maatte slutte sig sammen under NATO's Banner (North Atlantic Treaty Organisation) – for overhovedet at kunne bevare deres Selvstændighed. –

Ti Aar senere, under sidste Uges Nato-kongres i London, har selv de største Lande som Amerika, erklæret, at Verden nu er saa lille, og Faren ved moderne Krigsvaaben saa stor, at intet Land har Chance for at betrygge sin Eksistens, medmindre det slaar sig sammen med andre for at løfte og forsvare i Flok.

Nu er man klar over, at Forberedelser til Forsvar ogsaa stiller Krav om økonomisk og kulturelt Samarbejde mellem Natolandene. Det er bedre, – siger Stormagterne – frivilligt at opgive, lad os sige 5 å 10 % af Landets Handlefrihed og bevare de 90-95 % frem gennem Tiderne, end ret sandsynligt at tabe det hele.

Hvis det er rigtigt for en Stormagt, synes det sandelig ogsaa rigtigt at gøre for de smaa Lande som Danmark. Samtidig maa vi baade af humane og egenkærlige Grunde hjælpe de frie underudviklede Lande til at hæve Levefoden.

Under en Samtale i sidste Uge ved Natokonferencen udtalte ogsaa den engelske Premierminister, MacMillan, Nødvendigheden af at hjælpe de underudviklede Lande, saaledes at de ikke blev tvungne til at lade sig absorbere af Kommunisterne. »Og«, sagde han, »nu har vi Pengene; ganske vist maa vi ogsaa finde tekniske Medarbejdere, uden hvilke Pengene ofte bliver spildt i disse nye Lande. Men der kan vi faa Hjælp af de smaa, dygtige vesteuropæiske Nationer«.

I dette Samarbejde mellem Natolandene og de underudviklede Lande bliver der store Chancer for de Nationer, der som Danmark har en vel uddannet og retskaffen Befolkning.

Danmark trænger mere end nogensinde til sin veluddannede Ungdom, som samtidig har bedre Chancer end tidligere for økonomisk at leve et tilfredsstillende Liv. –

Vi vil se store Forandringer i Skolernes Studieplaner under Forhold, hvor Disciplene bør lære deres nye Rolle, som forener dansk Nationalitet med Verdensborgerskab. I den »Proces« vil der antagelig blive langt mere Samarbejde mellem Skolen og de gamle Disciple, for begge Parter kan hjælpe hinanden under de nye Forhold. –

Herlufsholm kan og bør gøre sit til at hjælpe med – saa meget mere som dens Stilling i Landet er enestaaende. – Til Trods for de gamle Betragtninger om Snobberi har Herlufsholm, ogsaa set med Natolandenes Øjne, netop den rigtige Baggrund. –

Da Henrik Ibsen efter 11 Aars Fravær kom tilbage til Norge i 1885, sagde han, at hvis man ville naa frem til virkelig aandelig Frihed i Norge, maatte der komme et adeligt Element ind i norsk Stats- og Samfundsliv. »Jeg tænker«, sagde han, »ikke paa Fødsels eller Pengenes, ej heller paa Kundskabens Adel; men jeg tænker paa Karakterens Adel, – paa Viljens og Sindets Adel, – den alene er det, som kan bringe os fremefter.«

Dette gælder idag Natolandene, og dermed Danmark, – og set med Nutidens Øjne var det de samme Tanker, der besjælede Herluf Trolle, da han spurgte: »Hvorfor er vi Adelsmænd . . . o.s.v.«.

Og naar I nu gaar ud i Livet paa Eders forskellige Arbejdsmarker, glem saa ikke, at I er og forbliver Danmarks og Herlufsholms »adelige Ambassadører«. Efter at I her har tilbragt saa mange Aar i Jeres mest paa-virkelige Alder, er det her at I har Rod, – herfra Jer Verden gaar. –

Husk ogsaa, at hvert Foraar »Bøgens lyse Silke langs med Aaen staar«; den bør ikke alene friste Trækfuglene, men ogsaa gamle Herlovianere. –

Det er saa med det Haab, at I maa faa Glæde og Tilfredshed ud af Livets Eventyr og leve i gensidig Harmoni ikke alene med Eders Forældre, men ogsaa med Jeres gamle Skole, at vi af Aargang '09 løfter vort Bæger for Klassen '59. –

Vi hylder Jer, Russer! Vi jubler Jer frem, – Gud signe Jer Fremtid, vor Skole, Jert Hjem.

Generalforsamlingen den 18. marts

En fredssommelig aften med enkelte løse skud på redaktøren

A tten medlemmer var mødt på Grand Café til Herlovianersamfundets ordinære generalforsamling den 18. marts 1959. – Poul Bang valgtes til dirigent, og han gav straks ordet til formanden, hvis tale her gengives efter manuskriptet:

Formanden: I løbet af 1958 er følgende medlemmer af Herlovianersamfundet afgået ved døden:

Overingeniør, cand. polyt. Herluf Trolle Forchhammer '93 død 16/1.

Dr. phil. Niels Møller '03 død 24/1.

Oberstløjtnant, kammerjunker Hans Helmuth Lüthichau (IV) '12 død 2/2.

Godsejer, hofjægermester Knud Wolff-Sneedorff '08 død 13/2.

Godsejer, hofjægermester Einar Hansen '04 død 19/3.

Overretssagfører Erik Rode '91 død 20/5.

Overretssagfører Erik Rode var i årene fra 1913–22 kasserer i Herlovianersamfundet og fra 1938 til sin død decisor i samfundet.

Han bestyrede endvidere gennem en årrække Den gamle overlærers legat.

Direktør for Meteorologisk Institut Helge Petersen '03 død 29/9.

Byretsdommer Knud Sinding '98 død 25/11.

Hertil må føjes et dødsfald i 1957, som ikke var bekendt ved sidste generalforsamling:

Bogholder i Danmarks Nationalbank Svend Graah (IV) '96 død 4/11-57.

Vi vil mindes disse medlemmer af Herlovianersamfundet.

Beretningen omfatter – i lighed med tidligere – tiden siden sidste generalforsamling, der blev afholdt den 24. marts 1958.

Bevægelserne i medlemstallet er følgende:

Vi havde ifølge beretningen på sidste generalforsamling 851 medlemmer. Hertil er kommet af nyindmeldelser 33 russer – d.v.s. hele rusholdet – og 8 medlemmer af tidligere årgange. Dette bringer tallet op på 892. Herfra går imidlertid følgende: De forannævnte døde medlemmer: 9, slettede på grund af restance: 12, og udmeldelser: 5, hvilket betyder, at der fra de 892 skal trækkes 26, således at medlemstallet er 866 eller en fremgang i årets løb på 15 medlemmer.

Det er beklageligt, at vi har været nødt til på grund af restance at slette et så stort antal som 12, men bestyrelsen har i denne henseende – ligesom sidste år – fundet det nødvendigt at følge lovene og slette de medlemmer, der er i vedtægtsmæssig restance, således at man ikke samler et for stort antal restanter op, som man så senere må slette på een gang.

Jeg vil i denne forbindelse iøvrigt gerne henlede opmærksomheden på, at kassereren fra tid til anden i »Herlovianeren« efterlyser adresser på medlemmer, som må være flyttet, og hvis nye adresser han ikke kender. Bestyrelsen vil være taknemmelig, hvis medlemmer, der måtte kende de pågældende medlemmers

nye adresser, underretter kassereren herom, således at vi fortsat kan have føling med dem og måske derved undgå, at de må slettes på grund af restance.

På sidste ordinære generalforsamling vedtog vi – som bekendt – en ændring i lovene, hvorved kontingentsatserne blev forhøjet. Da der ikke på generalforsamlingen mødte et så stort antal medlemmer, som efter lovene kræves for at vedtage lovændringer endeligt, blev der den 11. september 1958 afholdt en ekstraordinær generalforsamling, på hvilken de pågældende lovændringer endeligt blev vedtaget. Herefter udgør medlemsbidraget for de 8 yngste årgange mindst kr. 6,00 og højst kr. 8,00 årligt, og for alle øvrige medlemmer mindst kr. 15,00 og højst kr. 20,00 årligt, eller mindst kr. 300,00 een gang for alle.

Der skal på hvert års ordinære generalforsamling af bestyrelsen fremsættes forslag om, med hvilke beløb medlemsbidrag skal opkræves for det følgende kalenderår indenfor de nævnte rammer. Jeg henviser til et senere punkt på dagsordenen, men tilføjer, at da lovændringen er trådt i kraft straks, har den for så vidt haft gyldighed også for indeværende kalenderår, og kassereren har derfor ved udsendelsen af opkrævning på kontingent med blyant angivet, hvilket kontingent medlemmet for 1959 var pligtig at betale efter lovene, og herved er benyttet minimums-kontingentet.

Det blev imidlertid samtidig i lovene indføjet, at bestemmelserne om kontingent-rammerne ikke er til hinder for, at der som hidtil erlægges frivilligt bidrag udover det ordinære medlemsbidrag. Jeg vil gerne henlede opmærksomheden på denne bestemmelse, og efter oplysninger fra kassereren har et antal medlemmer da også i år betalt højere kontingent end det, som de nu er forpligtet til. Bestyrelsen har iøvrigt sørget for, at der nu er kommet et nyoptryk af samfundets love.

Jeg vil gerne bemærke, at bestyrelsen undersøgte muligheden for at få den ekstraordinære generalforsamling afholdt i Odense for derved at efterkomme provinsmedlemmers ønske om, at generalforsamlingen ikke altid afholdes i København. Det viste sig imidlertid, at der var visse vanskeligheder forbundet med at henlægge den ekstraordinære generalforsamling til Odense, og vi kunne derfor ikke realisere tanken.

Den årlige Fik-Fakturnering fandt Sted Kristi Himmelfartsdag på det sædvanlige sted i Charlottenlund Skov.

I maj måned sendte vi som sædvanlig efter aftale med skolen 2 repræsentanter til Herlufsholm, for at de kunne kontakte 7. klasse og forklare dem om Herlovianersamfundets formål og virksomhed og derved forhøre dem om at indmelde sig i samfundet. Dette gav som altid et godt resultat, idet samtlige russer indmeldte sig.

Den 11. november 1958 afholdt samfundet en fællesaften i Grand Café's selskabslokaler, hvor vi spiste til middag sammen, hvorefter Poul Bang (IV) '22 »snakkede« – som han selv kaldte det – om en filmoptagelse i Afrika, som han havde ledet. I tilknytning hertil blev

(fortsættes næste side)

der forevist en af skuespiller ved Det kgl. Teater, Frits Helmuth optaget smalfilm, der viste, hvorledes Saga Studio's nye film: »Styrmand Karlsens Flamme« blev til. Der var god tilslutning til fællesaftenen.

I Trolle- og rusfesten den 14. januar 1959 deltog ca. 100 medlemmer, altså en meget stor tilslutning til festen. Vi havde formået lektor, dr. phil. Jørgen Andersen fra Herlufsholm til at holde talen for Herluf Trolle og russerne. På Herlufsholm var Herlovianersamfundet repræsenteret af Vagn Erik Brammer '20.

De frokoster for gamle herlovianere, som afholdes den første tirsdag i hver måned kl. 12 på Grand Café på Kongens Nytorv, og som efterhånden er ved at udvikle sig til en tradition, har i det forløbne år haft udmærket tilslutning, og jeg kan ikke nok som anbefale gamle herlovianere, der kan gøre sig fri for deres arbejde, eller provinsmedlemmer, som er i København den pågældende tirsdag, at deltage i disse frokoster, der altid er hyggelige og ganske uformelle, og som heller ikke behøver at tage mere tid, end den enkelte ønsker, idet der er fri adgang til at gå.

I 1958 er der blevet udformet en fundats for det legat, som jeg på sidste generalforsamling nævnedes, at læge Kristian Johnsen fra '88 havde testamenteret til Herlovianersamfundet. Den hedder »Fundats for læge Kristian Henrik Johnsens legat for en tidligere discipel i Herlufsholm Kostskole, hans enke eller barn«.

Viggo Loft ('03) har efter bestyrelsens anmodning påtaget sig det trælsomme arbejde at udarbejde register for de sidste årgange af »Herlovianeren«. Det er fulgt med sidste nummer af »Herlovianeren«.

Der har været visse tanker om, at der en aften skulle arrangeres en fællessammenkomst mellem herlovianere og soranere, men tanken har endnu ikke ladet sig realisere.

Som medlemmerne velsagtens – og forhåbentlig – har lagt mærke til, er »Herlovianeren« udkommet temmelig sparsomt i det forløbne år. For samfundets økonomi kan det være meget godt, hvilket regnskaberne vil vise – men det er nu ikke af den grund, at der ikke er kommet flere numre, men ganske simpelt fordi redaktøren har haft vanskeligt ved at overkomme arbejdet. Jeg er ikke i tvivl om, at det fra forskellig side kritiseres, at det vigtige bindeled mellem medlemmerne og samfundet – og i og for sig også skolen –, som »Herlovianeren« udgør, så sjældent har vist sig. Det er imidlertid ikke så helt let for et medlem, der måske i forvejen har tiden fuldt optaget af det job, som han nu engang skal leve af, at afse den fornødne tid til at redigere »Herlovianeren«, og til eventuelle kritikere vil jeg allerede nu sige, at de jo blot kunne tænke sig selv i redaktørens sted. Det er så let at kritisere, når man kan gøre det uden konsekvenser for sig selv. Heri skal imidlertid ikke lægges, at bestyrelsen ikke nærer interesse for, at »Herlovianeren« kommer noget hyppigere, og 4 udsendelser i løbet af et år, skulle vi i hvert fald gerne nå.

Som medlemmerne vil erindre, blev der i begyndelsen af 1940'erne fremstillet en grammofonplade med optagelser fra Trolle-morgen i kirken på Herlufsholm og endvidere med en af dimissionssangene. Pladen, der var fremstillet i 600 eksemplarer, er forlængst blevet udsolgt, og bestyrelsen har derfor optaget til overvejelse spørgsmålet om at få fremstillet en ny plade,

der på den ene side skulle rumme alle sangene fra Trolle-morgen og på den anden side noget i forbindelse med Herlufsholm, som vi vil overlade til organist Larsen at bestemme. Vi er i forhandlinger både med et firma om fremstillingen af pladen og med organist Larsen, som skal arrangere den musikalske del. Der vil gå lidt tid, inden pladen fremkommer, idet organisten hævder, at han først til efteråret vil kunne råde over det fornødne antal lyse stemmer. Bestyrelsen har nedsat et udvalg bestående af Gottlieb og Årup, der skal føre de videre forhandlinger om sagen.

Som medlemmerne måske også vil erindre, har der i »Herlovianeren« været omtalt en bog om Herluf Trolle, som fhv. kontreadmiral E. Briand de Crèvecoeur har liggende manuskript til, og som vi synes burde udgives. Der har imidlertid været vanskelighed ved at skaffe de fornødne penge, som forlaget mener at måtte kræve for at udgive bogen. Nu synes det imidlertid at lysne, således at vi håber, at det bliver muligt i meget nær fremtid at få den pågældende bog udsendt.

Jeg har i de sidste år ved den tilsvarende lejlighed efterlyst, om der ikke skal gøres noget for at fejre skolens 400 års jubilæum i 1965. Nu er der atter gået et år, og dermed er der et år mindre tilbage til jubilæet, og det er derfor med en vis bekymring, at jeg må sige, at der – mig bekendt – endnu ikke er truffet nogen endelig bestemmelse om, hvorvidt jubilæet skal fejres med en eller anden publikation, og ikke blot ved en festlighed på Herlufsholm. Jeg véd, at der er visse tanker om, hvorledes jubilæet skulle fejres, men det forekommer mig ikke urimeligt eller upassende fra Herlovianersamfundet at gøre opmærksom på det ønskelige i, at der snart bliver truffet beslutning herom, således at der bliver rimelig tid til at forberede vedkommende publikation og derved give den et sådant indhold og form, at den bliver et værdigt led i 400 års jubilæet. Man må jo i den forbindelse ikke glemme, at det store antal af Herlovianersamfundets medlemmer næppe vil have mulighed for personligt at være tilstede på Herlufsholm den 23. maj 1965, og at det 400 års jubilæum, som gamle herlovianere gerne på en eller anden måde vil se et synligt udtryk for, for disse mange medlemmers vedkommende kun vil dokumentere sig i form af en publikation, som tilsendes dem.

Denne beretning for det forløbne år taler ikke om mange begivenheder indenfor Herlovianersamfundet. Det har været et år, i hvilket samfundet har arbejdet støt og roligt og søgt så godt som muligt at løse de opgaver, som det nu engang er samfundets hverv at varetage. Det kan naturligvis muntre op, at der er lidt uro og kritik i samfundet, men vi skal nu heller ikke kaste vrang på de år, livet indenfor samfundets rammer forløber uden større begivenheder af den art.

Dirigenten takkede departementschef Erik Dreyer for beretningen, der hilstes med varmt bifald.

Faaborg-Ottosen anbefalede, at man i stedet for at lade fremstille en ny Herlufsholm-grammofonplade lod den gamle blive »genoptrykt«. Dette synspunkt blev imidlertid imødegået med, at den gamle plade (hvor bl. a. nærværende blads redaktørs stemme tydeligt høres) ikke var teknisk tilfredsstillende.

Man gik nu over til andet punkt på dagsordenen, idet dirigenten gav ordet til kassereren, advokat J.

Damgaard ('34), som derpå gennemgik regnskaberne – der var aftrykt i »Herlovianeren«s nr. 1 i år. – Viggo Loft bemærkede herunder, at det ikke hed »Fabrikant« men »Bryggeriejer Vilhelm Vallø's Legat«. – Kassereren lovede, at fejlen ville blive rettet, og afsluttede så sin gennemgang af regnskaberne. I tilslutning hertil bemærkede Damgaard, at han havde modtaget en forespørgsel, om overskuddet blev urørlig kapital, når det blev opført i regnskaberne, som sket var. Det var dog ikke tilfældet, sagde Damgaard – kun Herlufsholm Skoles tilskud og kontingenter, der blev betalt een gang for alle, blev automatisk overført til kapitalen. Kassebeholdningen eller dele deraf kunne overføres, hvis bestyrelsen besluttede det.

Ernst Schaumburg Müller ('29) spurgte, hvordan det kunne gå til, at annonceindtægten for »Herlovianeren« kun var opført med et så ringe beløb (230 kr.) i regnskabet. Selv betalte Schaumburg 80 kr.

Kassereren svarede hertil, at en stor del af annonceindtægten var overført til næste år.

Viggo Loft var ikke helt tilfreds med opstillingen af regnskabet for Leths Stiftelse.

Kassereren svarede, at der var visse vanskeligheder ved posteringen af et udlagt a conto-beløb. Han lovede, at det ville blive rettet op, men »det var meget svært at overse«. Om dette punkt udspandt der sig en mindre meningsudveksling mellem Loft og Damgaard, som resulterede i, at de to eksperter enedes om, hvordan posteringsvanskelighederne angående Leths Stiftelse bedst kunne løses.

Der var ingen yderligere kommentarer til regnskaberne, som derpå blev godkendt – og decharge blev givet.

Dirigenten: Så går vi over til dagsordenens punkt 3: Fastsættelse af medlemskontingentets størrelse for kalenderåret 1960, jfr. lovenes §4, stk. 2.

Formanden foreslog det lovmæssige minimumskontingent: 6 kr. for de 8 yngste årgange, 15 kr. for alle andre.

Kassereren bemærkede, at det var svært at sige, hvor stor en stigning kontingentforhøjelsen vil bevirke, men han anslog, at man ville komme op på en kontingentindtægt på ca. 10.000 kr. (1958: 8.265,80 kr.). De fleste medlemmer, som tidligere har betalt mere end det pligtige kontingent, ville sikkert, mente han, nu gå ned til de 15 kr. årligt. Damgaard fremhævede yderligere, at det kunne være fristende før 400 års jubilæet at tage en beskedent kontingentforhøjelse ud over, hvad man skønnede nødvendigt, men han foreslog dog, at man ventede med det til næste år, da man så bedre kunne se, hvordan kontingentindtægten ville blive.

Der var ikke flere bemærkninger til dette punkt – og man vedtog derpå, at kontingentet for kalenderåret 1960 skulle være 6 kr. for de 8 yngste årgange og 15 kr. for de øvrige årgange.

Punkt 4 på dagsordenen var: Valg til bestyrelsen.

Formanden oplyste, at Lindberg, Konow og Årup var på valg – men at de alle var villige til at modtage genvalg. Denne meddelelse hilstes med bifald – og de tre herrer blev valgt.

Punkt 5 på dagsordenen var: Valg af øvrige embedsmænd.

Formanden oplyste, at det drejede sig om følgende Sv. Munkeboe ('31) og Kj. Nicolaisen ('41) begge som

suppleanter til bestyrelsen. Børge Dan som revisor og Faaborg-Ottosen som revisorsuppleant. Herlovianersamfundets decisor, Erik Rode, var som tidligere omtalt afgået ved døden, men højesteretspræsident Kaarsberg var villig til at overtage hvervet. Endvidere var suppleant for decisor, direktør Leif Berg, villig til at modtage genvalg. – Alle blev valgt.

Der var ikke yderligere bemærkninger til dagsordenens punkt 5, hvorfor man tog fat på punkt 6: Eventuelt.

Faaborg-Ottosen ønskede at vide, om frokosten på Grand Café den første tirsdag i hver måned kun var for Herlovianersamfundets medlemmer, eller om alle gamle herlovianere havde adgang til at deltage uanset medlemskab. Det blev oplyst, at sidstnævnte opfattelse var korrekt.

Schaumburg Müller spurgte, om man kunne oplyse noget om, hvormed de, der havde meldt sig ud af samfundet, havde begrundet dette skridt.

Kassereren svarede, at begrundelsen hyppigst var langvarig bortrejse til udlandet, særdeles høj alder eller sygdom – i ny og næ var der også tale om rene kværlanter. Damgaard fremhævede dog, at der kun var tale om meget, meget få udmeldelser – og kværlanter – i forhold til medlemstallet. Af og til kom der henvendelse om udmeldelse fra meget gamle herlovianere – men de fleste blev dog i samfundet alligevel.

Viggo Loft tilføjede, at for fire år siden var kun 5–6% af samtlige dimitterede herlovianere (omkring 700 ialt) ikke medlemmer, og de fleste af dem kunne ikke opspores.

Boserup mente, at man burde sende alle opsporlige ikke-medlemmer en opfordring til at træde ind.

Viggo Loft syntes godt om dette forslag, idet det efter hans mening ofte kun var dovenskab eller manglende tilskyndelse, der bevirkede, at de ikke havde meldt sig ind.

Formanden lovede, at bestyrelsen ville tage Boserups forslag op til nærmere overvejelse.

Børge Dan fortalte, at han egentlig havde været ret betænkelig ved at påtage sig revisorhvervet i Herlovianersamfundet, men hans betænkeligheder var helt gjort til skamme. Han komplementerede Damgaard for hans regnskaber og bestyrelsen i almindelighed for dens gode arbejde. Han foreslog, at man udbragte et leve for bestyrelsen. – Det gjorde man med stor glæde, og på bestyrelsens vegne takkede formanden for denne hyldest.

Torben Klein nævnte, at man ved Trollefesten havde diskuteret skolens økonomi, uden at man egentlig havde haft særlig mange konkrete oplysninger at holde sig til. Han spurgte, hvordan den nye skoleordning virkede for Herlufsholms vedkommende, og om det var rigtigt, at skolen får statstilskud på 100.000 kr.

Formanden svarede, at der ham bekendt kun var tale om et ganske almindeligt tilskud til undervisningen på linie med, hvad andre private skoler får. Angående den nye skolelovs virkninger oplyste formanden, at Herlufsholm også fremover ville have de to yngste klasser i mellemsskolen.

Viggo Loft mente, at forstanderen stillede som betingelse, da han modtog tilskuddet, at det ikke måtte have nogen som helst konsekvenser for skolens helt

(fortsættes side 38).

Lektor dr. phil. Poul Helms ('02)

VED SVEN CLAUSEN ('11)

Poul Helms var en *ener* og en *enlig* mand. Men – som præsten sagde –: *ensom* det var han ikke.

Han blev hverken ægtemand eller fader. Hans tilknytning til samfundet gik ikke gennem familien, men gennem institutioner. Han vedblev at være *herlovianer*, *valkendorfianer*, *soraner*. Af disse kilder randt hans kontakter.

Hvert år besøgte jeg *Apollo*, helst i løvspringet. Vi gik da Kirken og Akademiets Skole igennem; heraf blev vi aldrig trætt. Det var smukt, at man efter hans afgang lod ham beholde nøglerne til bygningen; han låste sig ind og ud som før. Nu da han er død, bør man se at få nøglerne tilbage, ellers vil han gå igen, og låse op og i ved midnat.

Ingemanns grav inspicerede vi også regelbundet, og det Steemannske gravmæle, samt Holbergs sarkofag, og hvad der ellers kunne være av nyt. Thi så gammel er Sorø, at dette er nyhederne.

Efter gennemgang av skolen gik vi tur i de udspringende skove, helst søen rundt. Og efter Frk. Andersens fortræffelige middag samtalede vi så langt, vi kunde mødes, thi hans lærdom gik ud over mit begreb, og på den anden side kunne han sjældent billige mine forkortelser og simplificeringer. »Slige exercitser fortjener ingen ros«, skrev han engang til mig om et allerede sat manuskript, hvori jeg havde lagt min sjæl. Det stod lige for at gå i trykken. Så var det antydet.

En overgang var Helms lidt stødt på Vilhelm Andersen, fordi Andersen havde sagt, at Poul Møller havde brugt en Helms som model til kandidat og huslærer Jens Hansen. Da Helms selv talte om det, kan man vel godt medgi, at der var noget som lignede, således perfektionismen, den minutiøse praktiske omtanke, og glæden ved velpassede ting og gode sager, samt i det hele taget en vis halvhedensk munterhed og velvilje.

Helms var nemlig praktisk. Når han efterkom en skriftlig invitation, havde han den med i venstre yderlomme, for at kunne verificere tid og sted. Han var nænsom overfor møbler og ting. Spild og ødelæggelse var ham hæftigt imod. Han satte også en ære i – efter nærliggende forbillede – at omgås penge fornuftigt, og han var stolt av at han selv havde sparet op til sit perfekte hus, der var indrettet som de to pavilloner. Han var også glad ved sin plan: at skænke huset til Akademiet i Holbergs ånd: Ingemanns Hus, Molbechs Hus, Helms' Hus.

Et par småtræk:

Helms viste mig engang hvor han tidligere havde boet, ovenpå i Mallings rektorbolig, dengang han endnu havde inspektion. Misfornøjet bemærkede han da, at drenge skræbete malingen af med stolene. »Det skete ikke i min tid« – føjede han til. Der var ikke bare sorg i hans røst.

Helms anskaffede oliefyr tyve år før almindelige mennesker, men han lod koks-fyret stå som reserve, hvad der kom ham til gode under krigen. I det hele taget kunne han være blevet en præcis og forudseende administrator – hvis han ikke havde haft en følelse av, at administrationen stjal hans tid fra videnskaben. Sit rektorat under Besættelsen var han ikke helt glad ved. Nogle anerkendende ord fra hans efterfølger, om denne periode, glædede ham meget.

Helms' smukke have blev skæmmet ved en omlægning af veje, hvorfor han fik 6000 kr. Da jeg ytrede, at det var urimeligt lidt for at få fri udblæsning flyttet ind i studerekammeret, blev han utålmodig – og jeg forstod ham strax: Nu var der ikke noget at stille op, og det sømmede sig følgelig ikke for en filosof at lamentere. Jeg fandt derfor omgående, at 6000 kr. jo i sig selv var en pæn sum, hvilket han tiltrådte i nåde.

I samme ånd gik han ind til operationen og skal til det sidste have troet, at han stod det igennem.

Den smule af hans filosofi, som jeg kender lidt til, er Aristoteles' lære om staten og Aristoteles' teori om tragediens teknik. Forholdene medførte, at jeg så det først på engelsk, og da jeg senere læste Helms, savnede jeg noget, det personlige engagement. Ikke at han skulle have vredet oversættelsen efter sin egen politiske og æstetiske opfatning. Men det er ligesom oversættelsens text er meget neutral. Måske har Helms været så indlevet med det græske, at meningen tyktes ham selv klar.

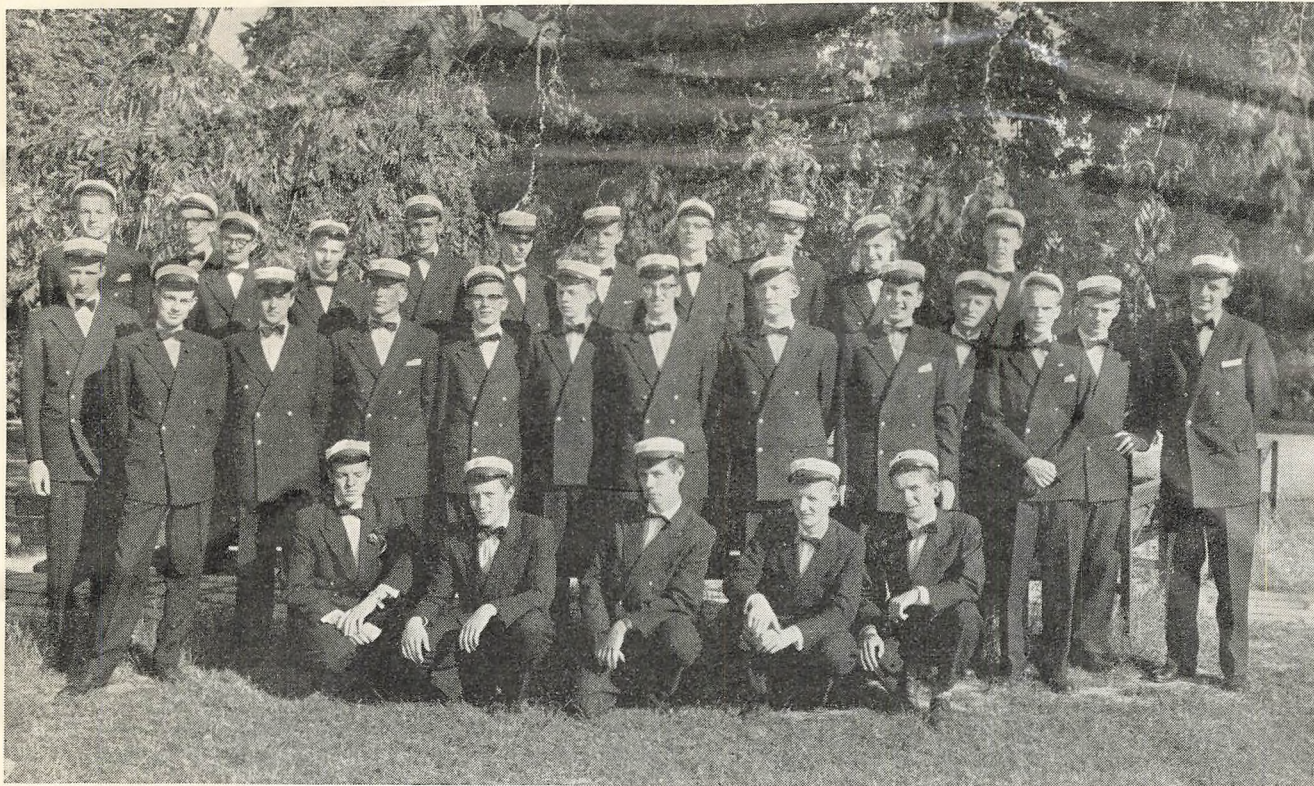
Engang foreslog jeg ham, at vi tilsammen skulle udgive Aristoteles' lære om tragedien. »Du oversætter fra Græsk, så oversætter jeg til Dansk, og tilføjer hvad forfattere senere har ment om dramaets teknik op gennem 2000 år. Så udgiver vi det sammen in memoriam Birgitte Gøye«.

Hvad holdt os tilbage? Vi havde tiden, pengene, og tilsammen havde vi kundskaberne, og dog blev det ikke til noget.

Og nu er det slut for evigt. Alle de møjsomt samlede kundskaber er borte. Hvor er nu dit vid, Yorick? Hvor er dine citater, dine kommentarer, dine fodnoter, dine psykologiske udredninger? Jeg ser på dit studenterbillede i Gymnasiebogen 1902, hvor du sidder yderst på bænken – og samtidig ser jeg for mit indre øje din hvidmalede bære i Sorø Kirke, der har set så mange kister, at den er ligeglad. Og det faldt mig ind, at det er det eneste møbel, du har taget i brug ubeset.

Et liv begyndt. Et liv endt. En filosof's liv. Men det er så lidt, vi kan erkende, at selv en filosof's liv ligner barnets leg i sandet.

Samlet vil jeg mene: Dette var et nyttigt og lykkeligt liv. Et liv levet i ærlig stræben efter erkendelse. Og hvad kan vi nå højere end ærlig stræben efter sandhed? En ufortrøden stræben efter de højeste ting er i enkelthederne trivial, men i sin helhed poetisk.

Vi ønsker studenterholdet 1959 tillykke - og velkommen i Herlovianersamfundet!

Øverste række fra venstre: J. Greve, P. Christgau, J. Honemann, Å. Geleff, A. Gutzon Larsen, J. Simonsen, J. Knudsen, E. Rasmussen, E. Kragh, St. Hellstrøm Møller og P. Brinck-Lund.

Midterrækken fra venstre: P. Varming, C. Castell-Castell, Chr. Juel-Brockdorff, Th. Jermiin, J. Jespersen, P. Hjernmind, H. Lerche, J. Due, P. Collet, A. Lilleør, F. Kirstein, O. B. Mouritzen og L. Hansfort.

Forreste række fra venstre: O. Brocks, Chr. Lohse, Chr. Blom, H. Nyegaard og H. K. Andersen.

Personalía

Dødsfald:

Overretssagfører, godsforvalter Jørgen HORSTMANN ('90), der fra 1914 til 1936 var sekretær for Herlufsholms forstander.

Redaktør Kaj DORPH-PETERSEN ('43) har den 23. marts fået en søn, nummer to, og er pr. 1. oktober udnævnt til ansvarshavende redaktør af ugebladet »Alt for damerne«.

Provisor Carl Rudolf Erik Emil FRIIS-NIELSEN ('28) har fået privilegiet som apoteker for Krone Apoteket i Nykøbing på Falster.

Matematiklærer L. INGERSLEV ('22), Nykøbing på Falster, skrev i Flora og Fauna 1959 side 69 om »Chenopodium hircinum Schrad. — Ram Gåsefod«. I samme nummer side 70 skrev Læge Ove HØEGH-GULDBERG ('24), Gjedved, om »Gonepteryx rhamni Schiff. ab nigropunctata n.f.«.

Politikommisær Bent SCHLÜTER ('32) er blevet udnævnt til politinspektør og er samtidig blevet chef for Rigspolitiets Ordenspoliti, herunder Statens Færdselspoliti.

Fuldmægtig, cand. jur. Paul Adam TVEDE ('40) skrev i Politikens kronik 20. juni om »Arvefjenden«. Sammedags skrev Ambassadør Eyvind BARTELS ('34) den 12. maj om »Moralen i Politik«.

Lektor på Herlufsholm, dr. phil. Jørgen ANDERSEN skal til efteråret til Argentina for at holde foredrag i de danske foreninger om dansk litteratur.

Komponist Jan MÆGAARD ('44) har af Den Kulturelle Fond fået Lange-Müller Stipendiet for 1959.

Professor Jørgen LEHMANN (IV '14), Gøteborg, er blevet udnævnt til æresmedlem af De Danske Tuberkuloselægers Forening.

Ingeniør Knud BLACK (IV '42) er blevet forlovet med Frøken Mette Merete Wraae.

Stud. mag. Harald ILSØE ('51) har fået en datter.

Civilingeniør Carsten FRIIS JESPERSEN ('20), Bangkok, skrev i Information 12. maj om »De laboratoriebefængte Uddannelsesanstalter«.

Overlæge Karl Henrik KØSTER ('27), Bispebjerg Hospital, fyldte 30. maj 50 år.

Professor i Eskimoisk Sprog og Kultur ved Københavns Universitet, dr. phil. Erik HOLTVED ('16), fyldte 21. juni 60 år.

Herlovianersamfundets formand, Departementschef Erik DREYER ('10) blev den 3. juni 1959 enstemmigt valgt til præsident for den 43. Internationale Arbejdskonference (I.L.O.) i Genève. Foruden Dreyer har også Direktøren for Arbejdstilsynet, cand. jur. Geert Matthias DRACHMANN ('28) sæde i den danske delegation ved I.L.O.

Leif PLENOV ('46) er blevet ansat som redaktionssekretær ved »Se og Hør« fra den 1. juli 1959.

Professor, cand. jur. Flemming TOLSTRUP ('24) har i Ugeskrift for Retsvæsen den 6. juni 1959 skrevet en artikel med titlen »Hvad forstås ved et vandløb«.

Stud. polyt. Nils HAVSTEEN ('57) er blevet forlovet med seminarieelev, Frøken Lisbeth Seehusen.

I maj 1959 viedes i Lading kirke Frøken Cry Bøggild, København, datter af afdøde Forpagter Ch. Bøggild, til Forpagter Eigil SCHACK ('45), Prøvelyst.

Fru Birthe Assing, f. Rose, g.m. Sekretær, cand. jur. Hans Jørgen ASSING ('48), har i maj 1959 fået en datter.

Fru Birgit Raben-Levetzau, f. Jerichow, g.m. honorær attaché ved den danske ambassade i Bruxelles, Frederik Ivan Josias RABEN-LEVEZAU ('49), har den 2. juni 1959 fået en søn.

Fru Aabling-Thomsen, g.m. Apoteker Hans Henrik AABLING-THOMSEN ('45), har den 6. juni 1959 fået tvillinger, to drenge.

Ved optagelsesprøven på Herlufsholm i år fik følgende gamle herlovianere: P. HVIDT ('11), FLORIAN-LARSEN ('23) og Sv. Aa. CLAUSEN ('36) optaget en søn i 1. ml., J. D. SCHEEL ('35) fik optaget en søn i 2. ml.

(fortsat fra side 35).

selvejende og selvstændige status. Tilskuddet fra staten var blandt andet begrundet med, at Herlufsholm har forpligtelse til at lønne og pensionere funktionærer på linje med statsskolerne.

Der var ikke flere, der ønskede ordet, så dirigenten erklærede dagsordenen for udtømt og generalforsamlingen hævet. Formanden takkede dirigenten for den gode måde, hvorpå han havde bestridt sit hverv.

Efter generalforsamlingen blev der afholdt tvangfri fællesaften for deltagerne – hvilket bestod i smørrebrød, øl og snaps. Ved bordet faldt der forskellige bemærkninger, som her skal refereres, da man vel ellers vil beskyldte redaktøren for tøsedrengeagtig optræden. Det begyndte meget uskyldigt med, at redaktøren bemærkede, at han egentlig var sluppet billigt fra kun at lade »Herlovianeren« udkomme så sparsomt.

Boserup tog omgående tråden op og ankede over, at bladet kom så sjældent. Redaktøren får, sagde han, kun 100 kr. pr. blad til dækning af samtlige redaktionelle udgifter. Satte man dette beløb betydeligt i vejret, ville man sikkert animere redaktøren til større ihærdighed. Bladet var meget betydningsfuldt, mente han, og begærligheden efter at læse det ville ikke blive mindre, hvis det kom noget hyppigere.

Damgaard understregede, at redaktøren kun får 100 kr. pr. blad, uanset om bladet er på 4 eller 20 sider. *Damgaard* læste bladet med stor interesse – han takkede pænt for det – og foretrak få, men gode numre.

Så tog *Knud Gottlieb* ordet: Når *Damgaard* lader *Dorph-Petersen* få puden under hovedet, vil jeg protestere af hensyn til dem, der bor ude i landet og i udlandet. Bladet er deres eneste forbindelse med samfundet – så hellere lidt tyndere blade end de tykke, men sjældne. Hvis *Dorph-Petersen* vil gøre noget for

sammenholdet mellem gamle herlovianere, erklærede han, må han sende mindst fire numre ud pr. år.

Knud Lindberg, medlem af bestyrelsen og annoncechef for »Herlovianeren«, erklærede, at kritikken både var skarp og bidende ond – man havde vel nærmest tyttet annonceafdelingen, og man sagde også, at man burde tage sig sammen og tegne flere annoncer. Men betingelsen for, at der kan komme flere annoncer, er, at der kommer flere blade.

Sommerfeldt sagde, at han var rørt til tårer over, at der kom to numre årligt. Han havde boet adskillige år i udlandet, hvor forsendelsen var meget mangelfuld – så det at få hele to blade pr. år fandt han skønt.

Redaktøren fremhævede, at der på dette tidspunkt var kommet et nummer af bladet, at en kreds af medlemmer havde påtaget sig på eget initiativ at udsende et specielt Nærte-nummer, at han selv, sin vane tro, ville udarbejde et nummer i sin sommerferie, og at der muligvis yderligere ville komme et nummer frem senere på året. Han ville nødtigt lægge navn til for tynde og sjuskede blade, men foretrak at skaffe sig nogen aflastning ved at engagere et par tekniske eksperter til bladets opsætning, korrekturlæsning etc. Det ville næppe blive særlig kostbart – måske 150–200 kr. pr. nummer – og det var måske en udvej til at få flere tilfredsstillende numre frem. Der var ikke tale om manglende interesse for bladet eller manglende iver for at styrke sammenholdet mellem gamle herlovianere – blot om manglende tid.

Stort længere kom man ikke med debatten – og i pæn borgerlig tid sluttede sammenkomsten. Deltagerne gik hjemad, besjælet af en sund, optimistisk tro på samfundets og bladets trivsel det kommende år.

Red.

HOTEL

Vinhuset

NÆSTVED

Nu kommer bogen om Herluf Trolle

Antagelig i slutningen af september udkommer på C. A. Reitzels Forlag kontreadmiral E. Briand de Crèvecoeurs bog: »Herluf Trolle - kongens admiral og Herlufsholm skoles stifter«. – Oplaget bliver på 2000 eksemplarer, bogen vil fremtræde i et smukt udstyr med 20 sider billedplancher – og prisen bliver ca. 17,00 kr. hæftet.

CHR.
Lundager
- CHRISTENSEN
NÆSTVED

REGLEMENTERET SKOLESLIPS

Rodla silke kr. 11,50 - Nylon kr. 9,50

TLF. NÆSTVED 1717 . GIRO 35007

DISKONTOBANKEN A/S

NÆSTVED

Tegn Deres forsikringer hos:

Chr. Rasch

C. C. Burmeister ('43)
Malmøgade 5, Kbh. Ø.
Telf.: *C. 404

Vi tegner alle arter forsikringer — og vi er specialister i brand-, automobil-, heste- og kreatur- samt fjernsynsforsikring

Bygningsartikler . Gips . Terrazzo . Stenmel . Væg- og Gulvfliser

**Thor Petersens Eff.
K. Gottlieb**

Etableret 1902

Rådhuspladsen 4, København V.
Telefoner: Central 930 *Byen 88 50 Byen 2540

Gustav

O'HARA SCHULTZ

(V '19)

KOLONIAL

VIN

DELIKATESSE

Holbergsgade 6 . K.

Telefon Central 5679

**GEORG CHRISTENSENS
BOGHANDEL**

AXELTORVET 10

TELF. NÆSTVED 4 - 2024 - NÆSTVED

LEVERANDØR TIL HERLUFSHOLM KOSTSKOLE

Schaumburg-Müller & Co. A/s

BRÆNDSEL OG BRÆNDSOLSOLIER
AF ENHVER ART LEVERES OVERALT

TLF. C. ★ 3978
VED GODSBANEGAARDEN 2 ERNST SCHAUMBURG-MÜLLER
KØBENHAVN V. ('29)

Brøndboring

udføres af

K. B. Larsen ('17)
Civilingeniør

Frederiksgårds Alle 4

Fasan 1072

**FR. G. KNUDTZONS
BOGTRYKKERI A/s**

TOLDBODGADE 57

TELEFON CENTRAL 83 & 14983

Parfumerie Lichtenberg

M. Cruse ('22)

Værnedamsvej 17 . Vester 4685

Østerbrogade 150 . Tlf. Øbro 6156 Gl. Kongevej 140 . Central 12476

(IV '23)

KNUD LINDBERG

Statsaut. Elektro-Installatør

FABRIK FOR KVIKSØLVAFBRYDERE OG NEONANLÆG
GLASBLÆSERI

**L Y S
KRAFT
VARME**

TELEFON GODTH. *4617 - MARIENDALSVEJ 24 - KØBENHAVN F.

STATSMINISTEREN

Et bidrag til fugleskydningens historie - af redaktør Sv. Tito Achen ('40).

Det er Holger TILLISCH ('40), der har gjort opmærksom på, at Kongens (fuglekongens) tale ved fugleskydningsballet i reglen er kort og uvæsentlig og kun består af et par almindeligheder, hvorimod aftenens vigtigste tale, som både kan indeholde et opgør og et program, holdes af Statsministeren (skoleduxen); med andre ord, at forholdet er som i et indskrænket monarki: på papiret er monarken den vigtigste, men i realiteten er det statsministeren.

Med bistand af flere, bl. a. Børge BANKOV ('29), har jeg rekonstrueret følgende baggrund for oprettelsen af Statsministerembedet. Korrektioner og kommentarer i iøvrigt velkomne.

Før i tiden (ind i første fjerdedel af 1900-tallet) afgjorde 7. klasse i forvejen, hvem der skulle være fuglekonge; det blev naturligvis hvert år en 7. klasse, tillige repræsentativ og med ordet i sin magt. Det var ret let at arrangere, at kroppen faldt ved det rigtige skud, eller i alle fald at den forudbestemte 7. klasse blev udråbt til konge, uanset hvorledes fuglen var fældet.

Dette forhold var et par gange faldet bl. a. Heis for brystet, og på grund af kritikken gik man herefter i nogle år over til at lade alt gå ærligt til. Ved Fugleskydningen vistnok i 1919 blev det imidlertid en 4. klasse, der blev fuglekonge. Dette var måske til at bære; hvad der var værre var, at han var uden lyst eller evne til at tale ved ballet. I de følgende år befandt man sig derfor i et dilemma: Hvordan skulle man sikre sig at få en god taler til ballet, når man samtidig skulle lade tilfældet (eller håndslag til bueskydning) afgøre, hvem der skulle være fuglekonge? Man valgte at gå tilbage til at lade en pålidelig 7. klasse blive fuglekonge, men ved åbningen af fugleskydningsballet 1928 skete der det, at Rektor Krarup sagde til fuglekongen (Jørgen BUDTZ '29): »Du har jo slet ingen ret til at bære det der!«, pegende på det grønne skærf med sølvpladerne. Herefter forlod den samlede 7. klasse ballet.

Det blev dog samme årgang, 1929, der skabte forudsætningen for problemets løsning, idet de ved Fugleskydningen 1928 havde indført embedet Statsministeren for skoleduxen, med pligt til at holde aftenens hovedtale. Af skoleduxen kunne man vente, at han var i stand til at udtrykke sig adekvat, og ulykken var derfor ikke så stor, hvis kongens evner ikke rakte længere end til nogle få stereotype vendinger a la Kejsers Franz Josef, da han besøgte et felt-lazaret: »Hermed erklærer jeg udstillingen for åbnet«. Statsministeren nævnes første gang i Fugleskydningsprotokollen 1930, dog under betegnelsen »Excellence«. Først i 1948 bruges i protokollen også ordet »statsminister«. For at påse, at ærligheden også sejrede ved Lille Fugl, havde man allerede i 1927 indført en Kontrol dér, fra 1930 »Kontrol ved Lille Fugl«, Kontrillefugl. I 1955 var ærligheden så grundfæstet, at embedet afskaffedes af Heis.

Det pudsige er jo, at det indskrænkede kongedømme har udviklet sig på nøjagtig samme måde uden for Herlufsholm som dér.

Først afgjorde stormændene, hvem der skulle være konge (valgekongedømme). Dette vakte modstand, og efter en forfatningskamp middelalderen igennem gennemførtes det i 1660, at det skulle gå ærligt, d.v.s. tilfældigt til (arvekongedømme). Så længe tilfældighederne var acceptable, gik det godt, men da man fik en fuglekonge, som ikke kunne holde tale (Christian 7.) fik man i 1928 (1849) den geniale idé at beholde kongen som topfigur og indføre en statsminister, hvis evner som taler man havde større grund til at have fidus til.

Den Montesquieuske magtfordelingslæres skæbne stemmer også helt med, at Fugleskydningsprotokollen i begyndelsen skelner mellem Dommere og Embedsmænd, som to af hinanden uafhængige kategorier, men senere slår dem sammen; og at Statsministeren til at begynde med stod under Dommere i rang, men senere over.

Anvendt litteratur:

Fugleskydningsprotokollerne,
Prosaprotokol II 1887-1940, »Skandaleprotokollen«, Ordbog over det Herlovianske Sprog, 1940, samt:
Sven CLAUSEN ('11): Magt, 1952: De vestlige Statsteorier, 1952; De danske Statsteorier, 1953; Essays om Naturet, 1954.

FUGLESKYDNINGEN

på Herlufsholm holdes i år lørdag d. 29. august.

TREDOBBELT JUBILÆUM

Ved det nye skoleårs begyndelse kunne rektor O. Friis-Hansen fejre sit 25-års jubilæum på Herlufsholm, mens lektorerne Sv. Juel Møller og V. Borelli-Møller begge fejrede 40-års jubilæum på skolen.

Disse tre mænd har hver især ydet en indsats for den skole, vi gamle herlovianere omfatter med så mange varme tanker - og samtidig med at vi i jubilæets anledning ønsker tillykke, vil vi gerne sige dem alle tre tak. Først for, hvad de har lært og søgt at lære så mange af os gennem alle disse år, dernæst for, hvad de har betydet for skolens trivsel og for den ånd, der præger stedet, for deres indstilling over for os, da vi gik der som diple - og endelig for den venlighed, hvormed de møder os, når vi som »gamle« kommer derned.

For os at se må disse tre skolemænd kunne tænke tilbage på de år, de har viet Herlufsholm, med glæde og tilfredshed. Det har været gode år for skolen, hvor den trods hårde tider er blevet forbedret og forskønnet i sit ydre og forædlet i sit indre, hvor discipeltallet og dermed opgaverne er vokset, og hvor gamle herlovianeres følelser over for skolen i langt højere grad end nogen sinde før er præget af en realitetsbetonet taknemmelighed - som et godt tegn på, at opgaverne er lykkedes.

Disse linier skulle naturligvis have været fremme på jubilæumsdagen, men som så ofte før må vi bede om undskyldning for en forsinket »skriftlig opgave«. Regnestykket, der gav det tredobbelte jubilæum som resultat, gik først for sent op - for os. Ikke mindre hjertelige er dog de lykønskninger, vi hermed sender skolens rektor og to ældste lektorer - og de tanker, vi i dagens anledning lader glide tilbage til Heis, Øh-bø og Lille Svend ...

Husk HERLOVIANERFROKOSTERNE - den første tirsdag hver måned, kl. 12, på GRAND CAFÉ, Kgs. Nytorv.